

Factsheet nr. 15

Fraudebestrijdingsbeleid

Versie nr. 1 van 25 november 2016

Inhoudsopgave

I.	HET FRAUDEBESTRIJDINGSBELEID VAN INTERREG 2 ZEEËN	3
A.	HET PROGRAMMABELEID OP HET GEBIED VAN FRAUDE	3
B.	DOELGERICHT IN KAART BRENGEN VAN FRAUDERISICO'S	3
C.	ARACHNE	3
II.	MAATREGELEN VOOR PROJECTEN OM DE KANS OP FRAUDE TE BEPERKEN.....	4
A.	PROCEDURES VOOR HET MELDEN VAN VERMOEDELIJKE FRAUDE	4
B.	TIPS EN AANBEVELINGEN VOOR EFFECTIEVE FRAUDEBESTRIJDING	4

I. Het fraudebestrijdingsbeleid van Interreg 2 Zeeën

A. Het programmabeleid op het gebied van fraude

De MA hanteert een zerotolerancebeleid als het gaat om fraude en corruptie.

De MA en het GS hebben in kaart gebracht op welke gebieden de kans op fraude bij het Interreg 2 Zeeën-Programma en -projecten het grootst is. Bovendien zijn er solide controlesystemen, -maatregelen en -procedures ingesteld zodat alle eventuele verdachte gevallen die naar voren komen, kunnen worden onderzocht.

Met de vertegenwoordigers uit de 2 Zeeën-Lidstaten zullen de MA en het GS daarnaast, indien nodig en in lijn met de betreffende bestuurlijke en juridische procedures, ook op nationaal niveau actie ondernemen.

De MA verwacht van alle werknemers en vertegenwoordigers van het Interreg 2 Zeeën-Programma dat zij een voorbeeldfunctie vervullen als het gaat om naleving van de wettelijke voorschriften, regels, gedragscodes en praktijken.

De bedoeling van het fraudebestrijdingsbeleid van het Programma is:

- het bevorderen van een cultuur waarin frauduleuze activiteiten ontmoedigd worden
- de preventie en opsporing van fraude faciliteren
- procedures ontwikkelen voor eventueel onderzoek naar fraude en daarmee verband houdende overtredingen en
- ervoor zorgen dat dergelijke gevallen snel en adequaat worden afgehandeld.

Iedereen die betrokken is bij het 2 Zeeën-programma en -projecten is er medeverantwoordelijk voor dat er een cultuur ontstaat waarin fraude niet getolereerd wordt.

B. Doelgericht in kaart brengen van frauderisico's

Om de risico's op het gebied van fraude zo goed mogelijk in kaart brengen en beheersinstrumenten op dat gebied te ontwikkelen, heeft het Interreg 2 Zeeën-Programma een frauderisicoregister ontwikkeld op basis van het door de Europese Commissie voorgestelde model in de bijlage bij de Richtsnoeren inzake Frauderisicobeoordeling en doeltreffende en evenredige fraudebestrijdingsmaatregelen.

In dit instrument voor het in kaart brengen van de frauderisico's wordt een aantal risicogebieden genoemd:

- procedure voor het indienen en selecteren van projecten
- uitvoering van een project
- certificering en uitbetaling
- directe aanbestedingen onder leiding van de MA

Het GS en de MA hebben op de bovengenoemde vier gebieden een aantal frauderisico's geïdentificeerd, beoordeeld en een cijfer gegeven. Daarnaast hebben zij de maatregelen genoemd die moeten worden genomen om de risico's te beperken. Ieder afzonderlijk risico is daarna nog eens beoordeeld en voorzien van een cijfer om na te gaan in hoeverre er een aanvullend actieplan nodig is om de risico's nog verder te beperken.

C. ARACHNE

Het gebruik van ARACHNE als instrument om de frauderisico's in het kader van het Interreg 2 Zeeën-Programma te beoordelen is bedoeld als aanvulling op de andere fraudebestrijdingsmaatregelen en beperkt zich tot de volgende gebieden:

- a) Voor iedere projectoproep worden (vanaf de derde projectoproep) alle particuliere organisaties met een subsidiabel totaalbudget van meer dan € 500.000 (deze drempel geldt niet als de particuliere organisatie als lead partner fungeert) beoordeeld op basis van ARACHNE om vast te stellen of er sprake zou kunnen zijn van financiële **insolventie**. Indien op basis van ARACHNE een verhoogd risico wordt vastgesteld, zal het GS **vóór de vergadering van het Toezichtcomité** de betreffende lidstaten op de hoogte stellen zodat de nationale vertegenwoordigers vóór goedkeuring door het Toezichtcomité eventueel onderzoek kunnen doen naar de financiële gezondheid van de betreffende aanvragers.
- b) Voor iedere projectoproep worden (vanaf de derde projectoproep) alle ondernemingen die zichzelf aanmerken als MKB/KMO en waarbij voor de begroting de uitsluitend voor MKB/KMO's geldende staatssteunregels van toepassing zijn, beoordeeld op basis van ARACHNE om vast te stellen of er eventueel het risico bestaat op **valse declaraties** (bijv. gelieerde of partnerondernemingen). Indien op basis van ARACHNE een verhoogd risico wordt vastgesteld, zal het GS **vóór de vergadering van het Toezichtcomité** de betreffende lidstaten op de hoogte stellen zodat de nationale vertegenwoordigers vóór goedkeuring door het Toezichtcomité eventueel onderzoek kunnen doen om zeker te weten dat er geen sprake is van valse declaraties bij de betrokken aanvragers.
- c) Voor alle goedgekeurde projecten worden (vanaf 2017) alle particuliere organisaties met een subsidiabel totaalbudget van meer dan € 500.000 (deze drempel geldt niet als de particuliere organisatie als lead partner fungeert) jaarlijks beoordeeld op basis van ARACHNE om vast te stellen of er sprake zou kunnen zijn van financiële **insolventie**. Indien op basis van ARACHNE een verhoogd risico wordt vastgesteld, zal het GS de betreffende lidstaten op de hoogte stellen zodat de nationale vertegenwoordigers eventueel onderzoek kunnen doen naar de financiële gezondheid van de betreffende begunstigden.
- d) Voor alle goedgekeurde projecten worden (vanaf 2017) alle organisaties die kosten declareren in het kader van opdrachten in de zin van het bepaalde van Richtlijn 2004/17/EG, Richtlijn 2004/18/EG of Richtlijn 2014/23/EU jaarlijks beoordeeld op basis van ARACHNE om het risico van eventuele **belangenvermenging** tussen de begunstigde en de externe partij vast te stellen. Indien op basis van ARACHNE een verhoogd risico wordt vastgesteld, zal het GS de betreffende lidstaten op de hoogte stellen zodat de nationale vertegenwoordigers eventueel onderzoek kunnen doen om na te gaan of er inderdaad sprake is van belangenverstremgeling van de betreffende begunstigden.
- e) Voor alle goedgekeurde projecten worden (vanaf de derde projectoproep) alle ondernemingen die zichzelf aanmerken als MKB/KMO en waarbij voor de begroting de uitsluitend voor MKB/KMO's geldende staatssteunregels van toepassing zijn, beoordeeld op basis van ARACHNE om vast te stellen of er eventueel het risico bestaat op **valse declaraties** (bijv. gelieerde of partnerondernemingen). Indien op basis van ARACHNE een verhoogd risico wordt vastgesteld, zal het GS de betreffende lidstaten op de hoogte stellen zodat de nationale vertegenwoordigers eventueel onderzoek kunnen doen om zeker te weten dat er geen sprake is van valse declaraties bij de betrokken begunstigden.

II. Maatregelen voor projecten om de kans op fraude te beperken

A. Procedures voor het melden van vermoedelijke fraude

Voor eerstelijnscontroleurs is er een specifiek Programmasjabloon (zie bijlage 1 bij deze factsheet) om eventuele gevallen van (vermoedelijke) fraude te melden aan het Programma.

Er zal ook een klokkenluidersprocedure worden ingesteld zodat niet alleen partners maar ook burgers vermoedens van fraude kunnen melden aan de Managementautoriteit (door het sturen van een e-mail aan het speciaal hiervoor bestemde e-mailadres; dit adres staat vermeld op de Programmawebste).

B. Tips en aanbevelingen voor effectieve fraudebestrijding

Het Programma raadt projectpartners en eerstelijnscontroleurs aan om met name te letten op personeelskosten (zoals de plausibiliteit van personeelskosten in verhouding tot de activiteiten, risico van dubbele financiering) en overheidsopdrachten (zoals mogelijke belangenverstremgeling, splitsing van opdrachten) aangezien dit de twee

gebieden zijn waarvan is vastgesteld dat de kans op onregelmatigheden en fraude bij het Interreg 2 Zeeën-Programma het grootst is. Dat is de reden waarom de eerstelijnscontrolechecklist met name gericht is op mogelijke onregelmatigheden op deze gebieden. Het Programma, de nationale autoriteiten en de tweedelijnsauditors kunnen ook gerichte controles uitvoeren met betrekking tot specifieke projectpartners om het risico van onregelmatigheden of fraude vast te stellen.

Om mogelijke fraude ten aanzien van overheidsopdrachten te voorkomen en op te sporen, wordt de projectbegunstigen (lead partner en projectpartners) het volgende aangeraden:

- ervoor zorgen dat het interne beleid ten aanzien van belangenverstremgeling juist wordt uitgevoerd (bijv. door verklaringen betreffende belangenverstremgelingen, belangenregisters, enz.);
- bedrijven controleren die deelnemen aan een tender, met name om belangenvermenging te voorkomen of onderlinge verbanden tussen verschillende tenderdeelnemers vast te stellen (bijv. door hun website en openbare bedrijfsregisters te controleren, enz.);
- maatregelen te nemen om inschrijvingen op te sporen die structureel te hoog zijn of opvallende bedragen omvatten (bijv. via beoordelaars die kennis hebben van de markt) en om de plausibiliteit van de prijs van producten/diensten te controleren (bijv. door deze te vergelijken met vergelijkbare opdrachten, via online prijsvergelijkingsinstrumenten, enz.);
- controles uit te voeren ten aanzien van de geleverde goederen en diensten om te kijken of deze overeenkomen met de tenderspecificaties, de geoffreerde prijs en de daadwerkelijke levering van activiteiten/diensten (indien nodig moeten er aanvullende gegevens worden opgevraagd over het betrokken personeel, de tijd die aan het project is besteed, enz.).

Daarnaast wordt de partners geadviseerd om voor alle overheidsopdrachten boven de betreffende drempel een solide intern controlesysteem op basis van het evenredigheidsbeginsel in te stellen, met name om het volgende te voorkomen:

- ongeoorloofd splitsen van opdrachten
- onrechtmatige onderhandse gunning
- ongeoorloofde verlenging van het contract
- ongeoorloofde wijzigingen van bestaande contracten
- het lekken van aanbestedingsgegevens
- te specifieke aanbestedingsspecificaties
- niet-naleving van de procedures voor overheidsopdrachten

Deze interne controles zouden moeten worden toegepast voor alle overheidsopdrachten die boven de nationale en/of EU-drempels vallen. Zo is het aan te raden om de gunning van opdrachten of wijzigingen in bestaande opdrachten niet alleen te laten controleren door het selectiepanel, maar ook te onderwerpen aan een secundaire controle binnen de partnerorganisatie zelf (bijv. seniorpersoneel bij de begunstigde). Een andere maatregel zou kunnen zijn om ervoor te zorgen dat de beoordeling wordt uitgevoerd door senior management dat roteert, waarbij de medewerkers tot op bepaalde hoogte willekeurig worden gekozen.

Ook wordt aanbevolen dat wanneer een partner beschikt over een interne controlefunctie, de betreffende afdeling/persoon regelmatig controleert of de interne controles van overheidsopdrachten goed verlopen.

Verder adviseert het Programma de projectpartners om – naast de in de Europese en nationale wet- en regelgeving vastgelegde voorschriften ten aanzien van overheidsopdrachten – te letten op de volgende punten:

- of er sprake is van hoge mate van transparantie bij de gunning van opdrachten (bijv. de publicatie van alle informatie waarvoor geen geheimhouding geldt);
- of er bij de tenderprocedure een transparante procedure is voor het openen van inschrijvingen en of de juiste veiligheidsmaatregelen bestaan voor ongeopende inschrijvingen (om manipulatie van gegevens te voorkomen).

Het Interreg 2 Zeeën-Programma vraagt alle begunstigden, aannemers, werknemers en burgers hun uiterste best te doen om fraude te voorkomen en om de juiste maatregelen te treffen voor het opsporen van fraude; bovendien moet een eventueel vermoeden van fraude met betrekking tot het Programma onmiddellijk worden gemeld.